

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 02.02.2005, sp. zn. 8 Tdo 119/2005, ECLI:CZ:NS:2005:8.TDO.119.2005.1

Číslo: 54/2005

Právní věta: Doručuje-li soud prostřednictvím pošty do vlastních rukou (§ 64 odst. 1 tr. ř.) zásilku obsahující usnesení odvolacího soudu, jímž bylo rozhodnuto o odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně, tak není vyloučeno její uložení postupem předvídaným ustanovením § 64 odst. 2 tr. ř. V takovém případě nastanou právní účinky doručení již vznikem tzv. fikce doručení vyplývající z tohoto ustanovení. Z hlediska běhu lhůt k podání dovolání tedy nemá význam pozdější faktické převzetí této zásilky (např. osobně u soudu).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 02.02.2005

Spisová značka: 8 Tdo 119/2005

Číslo rozhodnutí: 54

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Doručování

Předpisy: § 64 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného J. M. proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 3. 3. 2004, sp. zn. 12 To 20/2004, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu Praha – východ pod sp. zn. 2 T 54/2003.

Z odůvodnění:

Obviněný J. M. podal prostřednictvím obhájce dovolání proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 3. 3. 2004, sp. zn. 12 To 20/2004, jímž bylo podle § 256 tr. ř. zamítnuto jeho odvolání proti rozsudku Okresního soudu Praha – východ ze dne 31. 10. 2003, sp. zn. 2 T 54/2003. Tímto rozsudkem byl uznán vinným pokusem trestného činu podvodu podle § 8 odst. 1, § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák., dvěma trestnými činy podvodu podle § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák., trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák., trestným činem neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle § 147 odst. 1 tr. zák., vše ve znění účinném od 1. 1. 2002, a odsouzen podle § 250 odst. 3 tr. zák., § 35 odst. 2 tr. zák. k souhrnnému trestu odnětí svobody na sedm let, pro jehož výkon byl zařazen do věznice s dozorem, a k trestu zákazu činnosti spočívající v zákazu vystupování ve statutárních orgánech obchodních společností na sedm let; současně byl zrušen výrok o trestu z rozsudku Okresního soudu

Praha - východ ze dne 18. 6. 2003, sp. zn. 2 T 79/2002, a z rozsudku Okresního soudu v Nymburce ze dne 19. 7. 2002, sp. zn. 1 T 238/2002, jakož i všechna další rozhodnutí na tyto výroky obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

V dovolání odkázal na důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a namítl, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení zejména těch skutků, které byly kvalifikovány jako pokus trestného činu podvodu podle § 8 odst. 1, § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák., jako trestné činy zpronevěry podle § 248 tr. zák. a též trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle § 147 odst. 1 tr. zák., vše ve znění účinném od 1. 1. 2002. Navrhl, aby Nejvyšší soud napadené usnesení Krajského soudu v Praze zrušil a aby přikázal věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření k dovolání obviněného uvedl, že výroky o vině pod body 3) - 6) rozsudku soudu prvního stupně obviněný nenapadl odvoláním, nemohl proto proti nim podat ani dovolání. Učinil-li tak, je podle něj v tomto rozsahu dovolání nepřipustné. Dovolání směřující proti výroku o vině pokusem trestného činu podvodu podle § 8 odst. 1 tr. zák., § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák. označil za zjevně neopodstatněné. Navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. a), e) tr. ř. dovolání obviněného odmítl.

Nejvyšší soud jako soud dovolací zjistil, že dovolání je podle § 265a tr. ř. přípustné a že je podala oprávněná osoba. Shledal však, že obviněný podal dovolání opožděně.

Podle § 265e odst. 1 tr. ř. se dovolání podává u soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. Podle § 265e odst. 2 tr. ř. jestliže se rozhodnutí doručuje jak obviněnému, tak i jeho obhájci, běží lhůta od toho doručení, které bylo provedeno nejpozději.

Usnesení Krajského soudu v Praze, proti kterému dovolání směřuje, bylo doručeno obhájci obviněného dne 6. 4. 2004. Pokud jde o obviněného, bylo mu usnesení doručováno poštou, a to do vlastních rukou na adresu Č. a bez vyznačení toho, že by uložení zásilky bylo vyloučeno. Obviněný nebyl poštovní doručovatelkou zastížen, zásilka byla dne 8. 4. 2004 uložena na poště a obviněnému o tom bylo téhož dne zanecháno oznámení. Obviněný si zásilku nevyzvedl a ta byla dne 28. 4. 2004 vrácena zpět Okresnímu soudu Praha - východ.

Podle § 64 odst. 2 tr. ř. nebyl-li adresát zásilky, kterou je třeba doručit do vlastních rukou, zastížen, zásilka se uloží a adresát se vhodným způsobem vyrozumí, kde si ji může vyzvednout. Nevyzvedne-li si adresát zásilku do deseti dnů od uložení, považuje se poslední den této lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedověděl, ačkoli se v místě doručení zdržuje, nebo uvedenou adresu označil pro účely doručování.

V posuzovaném případě desetidenní lhůta od uložení zásilky, ke kterému došlo dne 8. 4. 2004, uplynula v pondělí dne 19. 4. 2004 (§ 60 odst. 3 tr. ř.; den 18. 4. 2004 připadl na neděli) a tímto dnem nastala tzv. fikce doručení stanovená v § 64 odst. 2 tr. ř. Pro vznik tohoto účinku byla splněna i ta podmínka, že obviněný sám určil jako adresu pro doručování písemností adresu svého trvalého bydliště Č. a v místě doručení se i zdržoval. Na uvedenou adresu byly obviněnému poštou doručeny rozsudek Okresního soudu Praha - východ jako soudu prvního stupně dne 8. 12. 2003, předvolání k veřejnému zasedání před Krajským soudem v Praze jako soudem odvolacím ve dnech 11. 2. 2004 a 23. 2. 2004 a stejně tak mu sem byl dne 9. 4. 2004 (tedy jeden den po uložení zásilky) doručen i opis usnesení Okresního soudu Praha - východ ze dne 1. 4. 2004, sp. zn. 2 T 54/2003-912. Obviněný jak v odvolání proti rozsudku Okresního soudu Praha - východ, tak v dovolání proti usnesení Krajského

soudu v Praze tuto adresu výslovně uvedl jako adresu svého bydliště. Nejvyšší soud proto nemá žádný důvod ke zjištění, že obviněný se v místě doručení nezdržoval.

Obhájce, který za obviněného podal dovolání, v úvodu dovolání konstatoval, že obviněný převzal usnesení Krajského soudu v Praze dne 1. 7. 2004. Toto konstatování je ve shodě s obsahem spisu, z něhož je zřejmé, že obviněnému, který byl dne 28. 5. 2004 dodán do výkonu trestu odnětí svobody, bylo dne 1. 7. 2004 do Věznice P. doručeno mimo jiné i napadené usnesení. Přesto je mylný názor obhájce, že lhůta k podání dovolání začala běžet teprve poté, co obviněný takto osobně převzal napadené usnesení. Toto převzetí napadeného usnesení nemělo účinky jeho doručení ve smyslu určení počátku běhu lhůty k podání dovolání. Účinky doručení nastaly podle § 64 odst. 2 tr. ř. již dne 19. 4. 2004. Jestliže v souvislosti s doručováním rozhodnutí dojde k tomu, že vznikne tzv. fikce doručení podle § 64 odst. 2 tr. ř., a později k tomu, že rozhodnutí je nadto ještě fakticky doručeno osobě, u níž tzv. fikce doručení nastala, má právní účinky doručení pouze tzv. fikce doručení s tím, že ode dne, kdy nastala, se počítá i lhůta k podání opravného prostředku, a dodatečné faktické doručení již nemá v uvažovaném ohledu žádný význam.

Za toho stavu, kdy napadené usnesení bylo obhájci doručeno dne 6. 4. 2004 a u obviněného nastala tzv. fikce doručení dne 19. 4. 2004, uplynula dvouměsíční lhůta k podání dovolání v pondělí dne 21. 6. 2004 (den 19. 6. 2004 připadl na sobotu). Dovolání však došlo Okresnímu soudu Praha – východ dne 31. 8. 2004, tedy po lhůtě. Lhůta nebyla zachována ani se zřetelem k ustanovení § 60 odst. 4 písm. a) tr. ř., protože zásilka, jejímž obsahem bylo dovolání, byla podána na poštu dne 30. 8. 2004.

Nejvyšší soud v zájmu úplnosti dodává, že se zabýval i otázkou, zda uložení doručované zásilky nebylo vyloučeno podle § 64 odst. 4 tr. ř., což by znamenalo i vyloučení vzniku tzv. fikce doručení podle § 64 odst. 2 tr. ř.

Podle § 64 odst. 4 písm. a) tr. ř. uložit doručovanou zásilku podle § 64 odst. 2 tr. ř. nelze, doručuje-li se obviněnému usnesení o zahájení trestního stíhání, obžaloba, návrh na potrestání, rozsudek, trestní příkaz nebo předvolání k hlavnímu líčení nebo veřejnému zasedání. Usnesení, jímž bylo rozhodnuto o odvolání, do tohoto taxativního výčtu nespadá. Citované ustanovení se vztahuje jen na okruh výslovně uvedených písemností, což a contrario znamená, že jiné písemnosti – a mezi nimi též usnesení, jímž bylo rozhodnuto o odvolání – jsou mimo jeho dosah.

Podle § 64 odst. 4 písm. b) tr. ř. uložit doručovanou zásilku podle § 64 odst. 2 tr. ř. nelze, doručuje-li se jiná písemnost, tj. jiná než jsou písemnosti uvedené v § 64 odst. 4 písm. a) tr. ř., a jestliže to předseda senátu z důležitých důvodů nařídí. V daném případě předsedkyně senátu Okresního soudu Praha – východ nechala usnesení, jímž bylo rozhodnuto o odvolání obviněného, doručit obviněnému do vlastních rukou, aniž zároveň nařídila, že doručovanou zásilku nelze uložit. Ustanovení § 64 odst. 4 písm. b) tr. ř. se na posuzovaný případ proto rovněž nevztahuje. Ani Nejvyšší soud nenalezl žádný důležitý důvod pro to, aby uložení zásilky bylo v tomto případě vyloučeno. Takový důvod nespatořoval v povaze usnesení, které bylo doručováno, tj. usnesení odvolacího soudu o zamítnutí odvolání. Tímto usnesením byl ve skutečnosti jen potvrzen stav založený rozsudkem Okresního soudu Praha – východ, a to bez jakékoli změny. Právní moc rozsudku byla konstituována již samotným vyhlášením usnesení odvolacího soudu, takže doručení tohoto usnesení právní moc nijak neovlivňovalo a ve skutečnosti tedy šlo o doručení usnesení, které již bylo v právní moci. Okolnost, že obviněný mohl proti usnesení odvolacího soudu podat dovolání, je sice významná, avšak nelze pominout, že jde o mimořádný opravný prostředek, k jehož podání je stanovena relativně dlouhá lhůta, která i když je počítána od vzniku tzv. fikce doručení, umožňuje obviněnému, pokud se odpovídajícím způsobem zajímá o průběh a zejména skončení trestního stíhání včetně doručení rozhodnutí odvolacího soudu, aby práva podat dovolání včas využil. V samotné zákonné možnosti podat proti usnesení odvolacího soudu dovolání proto není možné spatřovat důležitý důvod pro to, aby předseda senátu soudu prvního stupně nařídil, že doručovanou zásilku nelze uložit, resp. aby mu bylo vytýkáno, že tak

neučinil (k tomu usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2003, sp. zn. [7 Tdo 864/2003](#)).

Nejvyšší soud je přesvědčen, že tímto výkladem zákonných podmínek pro vznik tzv. fikce doručení napadeného usnesení nijak nezasáhl do ústavně garantovaného práva obviněného na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Obviněný jako osoba, proti které bylo vedeno trestní stíhání ve stadiu odvolacího řízení, byl odpovědný za to, aby postojem k řízení sám neohrožoval reálné možnosti pro uplatnění svých procesních práv včetně práva podat dovolání proti usnesení odvolacího soudu. Obviněný tedy měl především reagovat na oznámení pošty o uložení zásilky.

Nejvyšší soud proto odmítl opožděné dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. c) tr. ř., aniž z podnětu tohoto dovolání přezkoumal napadené usnesení a předcházející řízení z hledisek stanovených v § 265i odst. 3 tr. ř.